

**KAIP GALIU LEGALIAI
NAUDOTI TURINI?**

Kas tai yra???

Susipažinkim

Legalija

**platforma, kurioje
susitinka garsūs Lietuvos
turinio kūrėjai ir mes,
jaunieji žiūrovai, klausytojai,
skaitytojai, kurie mokomės
turiniu naudotis legaliai.**

arba

**svajonių šalis, kurioje
visas sukurtas turinys
(filmai, knygos, muzika ir kt.)
naudojamas legaliai.**

**Paklauskim, o ką svarbaus turi pasakyti
muzikos grupė *jauti***

**Apie kokias problemas
uždainavo *jauti*?**

Pakalbėkim

Prisimink!

**Kai klausai, žiūri ar kitaip
naudoji sukurtą turinį legaliai,
sumoki kūrėjams už jų darbą.**

**Mano sumokamas atlyginimas
padeda mėgstamiems kūrėjams
toliau kurti, o man - klausyti,
žiūrėti ir skaityti jų
sukurtą turinį.**

O čia Gusto žinutė

**Tikriausiai
supratai,
jog ir tu
esi kūrējas**

**Jeigu nori apsaugoti savo
kūrybą, turi suprasti autorių
teisių taisykles.**

Bet kas gi tos autorių teisės?
Pažaiskim

Atsakykit į klausimus

Galiu

Negaliu

**ir aptarkim
pateiktas situacijas**

1.

**Istorijos ir lietuvių pamokoms
reikia naujų pratybų.**

**Nusikopijuosiu jas nuo A iki Ž,
o sutaupytus pinigus išleisiu
pramogoms.**

Galiu

Negaliu

**Pavienes kopijas (keletą lapų)
iš knygų ar pratybų asmeniniams
tikslams pasidaryti ir naudoti
gali. Tačiau tai netaikoma visam
leidiniui. Jei nori naudoti, skaityti
visą knygą ar pratybas, įskaitant
ir muzikos natas, leidinį
reikės įsigyti.**

**Kokiais kitais būdais
galėtų sutaupyti ar
užsidirbti pramogoms?**

2.

**Rašau literatūros esė
jaunųjų rašytojų konkursui.
Tekste noriu panaudoti
savo mėgstamo rašytojo
Danielio Defo knygos
„Robinzonas Kruzas“ mintis.**

Galiu

Negaliu

**Jei teisingai cituosi ir
nepamirši lietuviškų kabučių,
gali drąsiai rašinius praturtinti
kitų kūrėjų mintimis.**

**Robinzonas Kruzas, net
ir būdamas negyvenamoje
saloje, taip pat nuolatos rašė.
Žinoma, kol rašalo užteko.**

3.

Sukūriau šokį pagal dainininkės DJ Nevykėlė dainą „Aerobika”. Noriu šokį nufilmuoti, fonui panaudoti šią dainą ir įkelti į savo socialinius tinklus.

Galiu

Negaliu

**Norėdamas savo kūrybą
papildyti kito kūrėjo darbu,
šiuo atveju daina, ir įsikelti tai
į viešą internetinę erdvę,
tai gali daryti tik tuo atveju,
jeigu socialinis tinklas leidžia
iš jų sąrašo pasirinkti norimo
atlikėjo dainą.**

**Už kiekvieną panaudotą
dainą atlikėjai iš socialinių
tinklų gaus atlygį.**

**Pasirinkęs mėgstamą dainą
ir įkėlęs savo šokį į soc. tinklus,
atlikėją gali pažymėti. Galbūt
jam patiks tavo kūryba ir ateityje
sukursite kažką gražaus kartu.**

4.

Turiu „Netflix“ narystę. Ar galiu prisijungimo duomenimis pasidalinti su draugais?

Galiu

Negaliu

**Dalintis „Netflix“, „Spotify“
ir kitais prisijungimais yra
draudžiama. Tačiau skirtingi
šių platformų prenumeratos
planai leidžia jomis naudotis
vienam arba keliems vartotojams.
Patikrink savąjį.**

**Beje, pasikviesti draugą
į svečius ir kartu pažiūrėti „Netflix“
filmą tikrai niekas nedraudžia.**

5.

Dailės pamokai ruošiu pristatymą apie mėgstamą menininką. Pristatymo metu klasės draugams ketinu parodyti 5 menininko kūrinių iliustracijas iš knygų ar interneto.

Galiu

Negaliu

**Mokykloje, mokymo tikslais,
kūrinių iliustracijas gali
naudoti be autorių leidimo.
Tačiau nepamiršk nurodyti
autorius vardą, pavardę,
kūrinio pavadinimą ir šaltinį,
kuriame radai iliustraciją.**

**Kas gi tas
mėgstamiausias
menininkas?**

6.

Rengiu rašto darbą, kuriam reikia daug papildomos informacijos. Į daugumą klausimų man gali padėti atsakyti dirbtinis intelektas. Ar galiu „Chat GPT“ atsakymus panaudoti savo tekste?

Galiu

Negaliu

**Pasitelkti „Chat GPT“ sugeneruotą
informaciją savo darbuose gali,
tačiau turi nurodyti, kad šį
tekstą tau padėjo sukurti DI.**

**„Chat GPT“ yra galingas
informacijos įrankis, tačiau
nepamiršk, kad DI pateikiama
informacija ne visuomet tiksli.**

**Informacijos ieškoti gali, bet
nepamiršk mąstyti kritiškai.**

**Šiek tiek susipažinome.
Pradžia nebloga,
bet situacijų gali
būti kur kas daugiau.**

**Ką daryti, kai nežinai,
kaip elgtis?**

Prisimink!

**Visuomet geriau pasidomėti,
nei rizikuoti vogti
ir dar susimokėti baudą.**

**Naudingos informacijos visuomet rasi
šių trijų asociacijų interneto puslapiuose:**

AGATA - asociacija, administruojanti aktorių,
dainininkų, šokėjų, įrašų gamintojų teises.

LATGA - asociacija, administruojanti rašytojų,
dainų kūrėjų, dailininkų, skulptorių teises.

AVAKA - asociacija, administruojanti filmų
gamintojų teises.

**O dabar
minute
atsikvėpk...**

**Užsimerk ir pagalvok
apie mėgstamiausią filmą.**

Kokią istoriją jis pasakoja?

Prisiminei?

Eikime jo paieškoti.

Tačiau kur???

Ne ne, tikrai ne čia!

**Internete gausu
legalaus ir nelegalaus
turinio svetainių.**

Kaip jas atskirti?

Nelegalaus turinio interneto puslapius lengvai atskirsi:

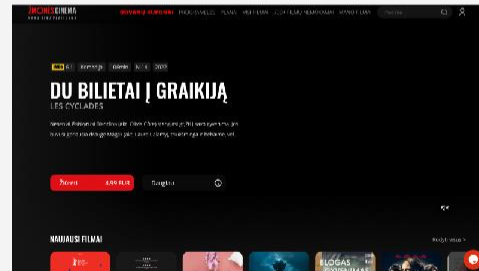
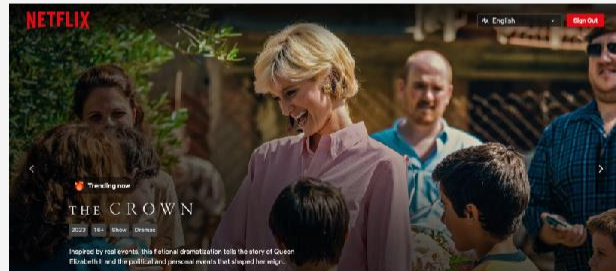
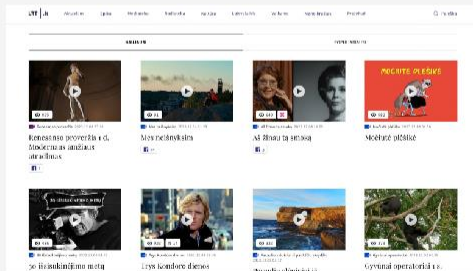
- 1. jei www adreso pabaigoje rasi .in, .to, .cc, .net. Tokių svetainių geriau neatidarinėk!**
- 2. jei nėra kontaktinio telefono ir adreso. Koks gi vagis siūlys su juo susitikti?**
- 3. jei vienu paspaudimu iššoka dar 5 neaiškaus turinio langai. Nieko nelaukdamas (-a) viską uždaryk.**
- 4. jei šokinėja reklamos, prašo paremti svetainę ar aukoti SMS žinutėmis. Jokiu būdu to nedaryk!**
- 5. jei pasiūlymų daug, bet kokybė prasta.**

Legalaus turinio interneto svetainės atskirsi taip:

1. Filmai įgarsinti kokybiškai, kalba aiški, suprantama.

2. Paprašys užsiregistruoti ir prenumeruoti turinį.

3. Populiarios svetainės: „Netflix“, „Disney“, „HBO“, „Prime video“, „Go3“, „Apple TV+“... Kokias dar žinai?

Prisimink!

Visada gali drąsiai žiūrėti filmus, klausyti muzikos, skaityti knygas iš legalių svetainių. Tačiau šio turinio negalima kopijuoti, platinti, skelbti internete.

Viskas aišku, tiesa?

**Legalų turinį svarbu naudoti
legaliai ir atsižvelgti į autorių
teises.**

Paprasta.

Tačiau realybė vis dar yra kiek kitokia ir aplink knibždėte knibžda piratų!

Paklauskite, kaip dėl autorių teisių pažeidimo nukentėjo muzikos atlikėjas **Free Finga.**

**Kaip šioje situacijoje
būtum pasielgęs tu?**

O dabar svarbiausias klausimas!

**Ar pasirašytum Legalijos
manifestą, kuriuo pasižadėtum
naudotis tik legaliu turiniu ir
laikytis autorių teisių taisyklių?**

**Pasiruošęs?
Pasirašyk!**

WWW.LEGALIJA.LT